

SPIRITU SECUNDANTE MAXIMO!

De

SPIRITU
CREATO,

Adplaudente *SENATU PHILOS.*
qui *ABOÆ* est Amplissimo,

Sub MODERAMINE,

Viri Adm. Reverendi & Celeberrimi

DN. GABR. JUSLENII,

Log. & Metaph. Professoris Ordin.

& Past. in *Pemar* meritissimi, Fac. Phil.
h. t. Decani.

Pro Gradu Magisterii,

Modeste` disseret,

S. R. M. Alumnus

SUENO MALMERUS

Smolandus.

In Auditorio Maximo, die 8 Maji,

Anno 1709.

Exc, JO. WAL

2100 2100 2100 2100

3 P I R I T M

C H A P T E R O F

1. The first part of the book is devoted to a general description of the country and its inhabitants.

2. The second part contains a detailed account of the principal towns and cities.

M. G A T A. J U S T E M I T.

of the history of the country and its inhabitants.

3. The third part contains a detailed account of the principal towns and cities.

4. The fourth part contains a detailed account of the principal towns and cities.

3 P I R I T M

5. The fifth part contains a detailed account of the principal towns and cities.

6. The sixth part contains a detailed account of the principal towns and cities.

Exc. J. W. W.

ΕΙΣ Ο Δ Ο Σ.

Edit DEUS homini hac in vita *duo lumina*, quibus ipse, post lapsum vehementer obfuscatus, illuminaretur intel-

ctus, *naturale* nimirum & *supernaturale*: quæ autem ex hoc oritur cognitio, adpellatur *Theologia*, quæ ex illo *Philosophia*. Illius fundamentum perpetuum est revelatio Divina; hujus, ratio humana; illa sub obsequio suo captivat rationem humanam, hæc divinæ humanam adjungit patefactionem. Hæc autem lumina nebulis ignorantiae opprimi ne sinat homo *φιλομαθης*, res ad cognitionem invitat, ignorantia nostra instigat, desiderium cogit, Calov. Omnes namque avemus aliquid addiscere, trahimurque ad cognitionis & scientiæ cupi-

ditatem. Cicero. Cujus rei haud im-
 memores viri, quos non solum nostra
 sed etiã antiqua tulit ætas, eruditissimos
 cujuscunq; generis studiis non parum
 temporis adhibuerunt & diligentia. Ve-
 teres v. Philolophi, quibus orũ suppete-
 bat & occasio (hos inter haud ultimum
 occupat locum Aristoteles) multum
 Philolophia tribuebant, non solum ut cla-
 rissimam nominis sui relinquerent fa-
 mam: sed etiam ut ansam haberent
 commodiorem nebulas, quæ lumen obscu-
 rant naturale, auferendi, & certos sibi de
 rebus formarunt conceptus ut in earum
 facilius penetrarent adyta. Conceptus
 autem illos vocarunt *terminos Technicos*,
 quorum usus, cum in qualibet disciplina
 sit insignis satis, nos præcipuos quos-
 dam, ut ad institutum nobis aperiamus
 viam, delibabimus. Summus autem
 illorũ terminorum est *ens* seu *aliquid* quo
 omne, quod vel in homine. ejusque
 cogitationibus, vel extra eundem fuit,
 est, & erit, intelligitur, cui opponitur
nihil & *non ens* i. e. quod nunquam fuit,
 nec

nec erit, nec esse potest. *Ens* vero reale id nuncupatur, quod re ipsa, extra intellectum, esse suum habet: quod autem in intellectu solū existit *ens rationis*. Omne *ens reale* *essentia* gaudet & *existentia*: res vero unaquæque unam eandemque imutabilem habet *essentiã*: sed si de prædicamentibus sermo erit, tot *existentias*, quot momenta temporis, quæ tamen ad tres commode reduci possunt classes, ad *existentiam* videlicet *præteritam*, *præsentem*, & *futuram*. Porro dividitur *ens reale* in *substantiam* & *accidens*; unde quæquæ res, quatenus est singularis & Per se subsistit absque fulcimento alterius, dicitur *substantia*: quæ autem nisi in aliis existere nequit, *accidens*. Sed cum non solum DEUS, qui solus a seipso, & a quo omnes reliquæ res suam ducunt *Originem*, (unde & ille *independens*, hæ *dependentes* dicuntur,) verum etiam multæ inter has per se subsistant, adeoque *substantiæ nuncupandæ*, inventa est distinctio inter *substantiam increatam* & *creatam*. Cum vero nec omnis

substantia habeat materiam, ortum est demum discrimen inter substantiam *materialem & immaterialem*, illam Physicis, ut ipsis propriam, relinquimus considerandam: nos *spiritum creatum*, qui substantia immaterialis est, hac vice rudi penicillo delineandum nobis proposuimus. Tu vero *benevole candidaque* lector meis fave conatibus, & opusculum hoc parvum, contractioribus lucubraturis noctibus, albo tuo adproba calculo, vive & flore!

THESIS I.

§. I.

PIRITUM CREATUM seu *Angelos & animam* hominis *separatam* dari, non solum ex lumine *scripturae*, sed etiam *natura* probatur, quare ex utroque, pro existentia angelorum animæque hominis *separatæ* probanda, adducemus rationes: ita tamen, ut in allegandis *scripturae* dictis, minus simus prolixi, postulante id nostri instituti ratione. Alia inter *scripturae* sacrae

de

de Angelorum existentia, testimonia
 V. Test. insigne est illud Psal. CIV. v. 4.
 עשה מלאכו רוחות משרתו אש להט:
*Faciens Angelos suos spiritus, ministros suos
 ignem flammantem, quibus ex verbis li-
 quido constat angelos dari, simulque
 innuitur illos a DEO esse creatos, (uti-
 tur enim David verbo עשה, quod de crea-
 tionis opere usurpat Moyses Gen. II. v. 7.)*
 adeoque DEUM non solum creaturas
 corporeas & visibiles condidisse, sed et-
 iam invisibiles רוחות seu spiritus, qui sunt
 vel angeli, מלאכים seu nuntii dicti, ut
 Gen. XXXII. v. 2. מלאכו אלהים nuntii
 DEI, cont. Gen. XVI. v. 7. &c. vel ani-
 ma hominis de qua postea. conf. Gen.
 XVIII. v. 1. & XIX. v. 1. Psal. CIII. v. 20,
 Job. I. v. 6. &c. Notandum hic breviter
 angeli nomē nō esse naturæ sed officii: di-
 citur enim מלאך legatus vel nuntius, a
 מלאכה quæ vox functionem denotat,
 ita Græcis ἀγγέλῳ ab ἀγγέλλειν. Unde.
 B. Augustinus in locum hunc supra al-
 legatum: *quæris natura nomen? spiritus est,
 quæris officium? Angelus est. vox tamen hæc*

usu & stylo scripturæ recepta, certam
 designat creaturam teste (quem magni
 facimus) D. Joh. Quenst. Syst. Th.
 Loc. de Ang: ubi de varia vocis hu-
 jus acceptione consuli potest idem, &
 Scheiblerus Met. lib 2. cap 4 p. mihi 182.
 Aliique. Nec desunt nobis ad angelo-
 rum probandam existentiam N. Test re-
 stitmonia, quorum potiora enumerare
 sat erit, ut Heb. I. v. 14. ἄγγελοι πάντες εἰσι
 λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποσέλ-
 λόμενα διὰ τῆς μέλλουσας κληρονομεῖν σω-
 τηρίας conf. v. 6, 7, & 13. Matth. XVIII.
 v. 10. inquit Salvator ipse: λέγω γὰρ ὑ-
 μῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν ἁεράσι διὰ παν-
 τὸς βλέπουσιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τῶ ἐν
 ἄβυσσοῖς. Conf. 1 Tim: V: v. 21 & E-
 pist: Jud: v: 6: & 9. Luc: XI: v 14.
 Matth: IV: v: 11 &c: Hisce & pluri-
 bus aliis ex lumine revelato deductis
 argumentis, existentiam angelorum cla-
 re satis & evidenter probant Theolo-
 gi: nobis autem non licet ea prolixius
 persequi; sed videbimus potius quid

in

ingenium humanum, solo utens lumine naturæ, in hac investiganda valeat re.

§. 2. Angelos esse, ex lumine naturæ probabiliter posse cognosci nemini erit dubium: cum & Gentiles Spiritus finitos completos dari naturaliter noverint; unde etiam quibus acies non erat obtusior, ob scientiam, quam in ejusmodi deprehenderant spiritibus, in genere eos *dæmones*, quasi *δαίμονες* a *δαίω* scio, & in specie, *εὐδαίμονες* & *κακοδαίμονες* vocarunt. Nota B: Augustinum recte observasse vocem *δαίμονες*, in Sacris semper designare spiritum malignum. Nomen intelligentiæ a vi intelligendi, apud veteres Philosophos erat frequentius, cujus usus apud nostrates rarior. Minus multo dubitare licet, num ex lumine naturæ cum revelatione conjuncto de ejusmodi spirituum existentia constet. Sed cum demonstratio τῆς *διόσι* non nisi ex Scriptura Sacra sit speranda, intellectam hic volumus demonstrationem τῆς *ἑν*; cum non possimus eos, nisi ex ipso-

plorum, quos experimur, cognoscere effectibus. Suarez Met: Disput: (taceo Aristotelis de Cœli motoribus sententiam exploram) in demonstranda existentia angelorum defudans, plurima, etiam a priori, cumulat argumenta. (α) a *possibilitate*, cum nulla sit repugnantia, vel *ex parte rei*, quando quidem substantiam simul esse creatam & imaterialem non repugnat; (predicatum enim, puta *immateriale*, creature limites haud excedit, vel *ex parte cause efficientis*, cum potentia DEI vigat indeat infinita) (β) ab *assimilatione effectus ad suam causam*, quomodo magis consentaneum existimat idem Suarez. DEUM, qui ipse Spiritus est, imateriales produxisse substantias. (γ) a *Substantia immateriali incompleta*, anima nimirum rationali; cum enim hanc dari certo constat, certiores multo erimus de illa, utpote hac multo perfectiore. (δ) a *perfectiōne mundi*, ad quam omnino pertinere putat angelos, ut effectus per hos valde similis esset

cau:

causæ nempe DEO. Huic Suarezio pollicem premit Scheiblerus, nec pauci alii, quos tamen Rudrauffius, qui huic rei eruditas commodavit manus, non insulse refutat: (α) quia a posse ad esse nulla est consequentia, ut norunt Logici: unde haud inepte Mendoza p: 510. *Dil. Met. 12, O bone DEUS! quam multa fecisses, si que peruisisti, fecisses?* (β) Valet solum de causa univoca, DEUS autem est mundi causa æquivoca. (γ) Non secus procedit ac si diceres: substantia infinita fuit ab æterno, ergo & finita. Quid? quod genus in una specie, & species in uno individuo, potest conservari. (δ) Eriam perfectus esset mundus, si vel solum rebus constaret corporeis, cum & ipsæ sint perfectæ. Hanc rem apud Rudrauff. Part. Spec. Met. c. 3. memb. 2. Pluribus diductam vide. Licet jejunius hac de re disputare videatur Suarez, non tamen friget, si ei sit sententia de Angelorum existentia, sive essentia absolute considerata, nullo habito respectu ad ipsorum naturam, quam

conjunctim cum existentia urgere vi-
 detur Rudrauffius. Unde hanc licet posse
 componi non diffitemur, maxime cum
 de quidditate angelorum a Suarezio
 non fieri mentionem vel inde constat,
 quod ipse inferius paulo, dicit ope-
 ram in ea exponenda perdere super-
 vacaneum esse: evidens siquidem est
 non posse nos hac in vita eos quid-
 ditative cognoscere. quæ sententia est
 hominis non insulsi, si maxime talis
 quidditativa rei intelligenda cognitio,
 quæ prædicata etiam propria ad dif-
 ferentiam usque ultimam, demonstrare
 possit, in quibus rei quidditas maxi-
 me consistit, quomodo vix aliarum
 rerum quidditativam, jugi licet labore,
 humana sagacitas assequitur cognitio-
 nem. De effectibus & actibus variis,
 quibus angelorum probari solet exi-
 stentia, videri potest Scheiblerus M. t:
 Part: Spec: Lib: 2. cap. 4. de eadem etiam
 re, juvabit videre Rudr. cap: 3. de angelis
 Memb: 2. Ne hisce diutius inhæreamus
 solum adjicimus hoc: angelorum exi-
 sten-

stantiam e solo rationis lumine, a posteriori evidenter satis posse probari, cum effectus suam arguat causam.

§. 3. Uti Angelorum, ita quoque animæ rationalis existentiam (intellige in statu separato) ex scripturæ pariter ac naturæ lumine, brevissima qua fieri potest ratione, ostendere ab instituto non alienum duco, Eccles. XII. v. 7. וישב העפר על הארץ כשהיה והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. *Revertetur pulvis in terram, unde erat, & spiritus redibit ad DEUM, qui dedit illum;* & Act. VII. 59. inquit Stephanus: κύριε Ἰησοῦ, δεξαι τὸ πνεῦμά μου. confer Luc. XVI. &c, Hæc ex scriptura adduxisse sufficit, ut commodior sese offerat nobis occasio videntis, quid industria humana, in existentia animæ separatæ inquirenda, possit. Animam rationalem actu existere a corpore separatam, vel ipsius, ex immaterialitate fluens, intrinseca ἀψυχοποιία probat: immaterialitatem vero ejus, arguunt ipsius operationes, quæ non nisi spiritibus tribui possunt; impossibile e-

nim est operationes animæ, ipsa anima esse nobiliores, nisi effectus vel accidentia, suis causis & substantiis præstare diceres, quod ἀλογον. Ut nihil jam de conscientia dicam, omnibus hominibus semen quoddam religionis insitum videmus, ut ne unum quidem invenias, qui non metuat numen. His accedit etiam consensus gentilium: unde Cicero de senectute: (prætereo alios) *Ego vestros patres P. Scipio, tuque C. Laeli, viros clarissimos, mihiq̄ amicissimos, vivere arbitror; Et eam quidem vitam, que sola est vita numeranda, rationem addit in sequentibus: cum tanta celeritas animorum sit, tanta memoria præteritorum, futurorumque prudentia, tot artes, tot scientiæ, tot inventa, non posse eam naturam, que res eas continet, esse mortalem.* In his non erro multus, cum non dubitem ex breviter allatis rationibus esse manifestum, animam, corporis, quibus in his terris erat inclusa, liberatam compagibus, in statu vivere separato.

Ne obliquo tramite in rei tractanda
 profiliamus definitionem, in limine
 circa vocem spiritus paulum mora-
 bimur, Etymologia, & Synonymia, utpo-
 te non ignotis, consulto omissis, Ho-
 monymiam paucis attingendo. Su-
 mitur autem vox spiritus vel *Theologi-
 ce* quam acceptionem Theologis relin-
 quimus considerandā, vel *Philosophice*, (a)
 pro corpore subtili & tenui, qualis est spi-
 ritus ex ore respirantis egrediens, quo-
 modo etiam spiritus Physicis dividitur
 in vitalem, naturalem & animale. (β)
 pro *anhelitu & respiratione*; & hoc modo
 dicitur Græcis spiritus lenis & asper. (γ)
 pro *dentis*. (δ) in *sensu Platónico*, pro media
 quadam natura inter animam & corpus.
 (ε) *Metaphysice*, pro substantia immate-
 riali, seu corporeæ molis experte, quæ
 acceptio est hujus loci. Plures hujus
 vocis esse acceptiones non abnuo: illis
 tamen recensendis superledeo. Brevis
 jam dabitur, Spiritus creati definitio.
Spiritus creatus est substantia immaterialis

dependens: Aptiorem arbitramur nos nacturos anam in sequentibus, hujus definitionis singulas voces explicandi, heic tantum notamus, recte quidem dici spiritum creatum esse in *predicamento substantie*; (non enim hic consideramus spiritum, prout a spiritu infinito & finito præscindit, quomodo lubentes concedimus spiritum esse *substantiam transcendentalem*, siquidem DEUS qui spiritus est infinitus, non solum, substantiam logicam, sed omne ens sua supergreditur sublimitate) non tamen hanc definitionem esse perfectam secundum rigorem Logices, qui requirit ut definitio sit adæquata suo definito, ut cum eo possit reciprocari, & genus erit univocum, quæ hic desiderantur: unde nec hanc definitionem pro perfecta venditamus, quandoquidem quidditas spiritus creati, quæ differentia loco est, non nisi a posteriori potest cognosci, & spiritus in sensu non incurrit, ut inde talis ejus possit hauriri notitia; imo nec adeo distincte in sacris literis exposita est ejusmodi spiritus quidditas.

THES. III.

§. I.

Ex brevissima in præcedenti thesi
 adhibita definitione, *spiritus creati*
 cum *increato convenientia* fluit, & ab eo-
 dem *differentia*, quam utramque hic con-
 siderabimus. *Convenit* spiritus crea-
 tus cum increato, quoad *conceptum* (α)
latiorem, quem nobis sistit substantia, non
 Logica & prædicamentalis, sed meta-
 physica & transcendentalis, (quam spi-
 ritui ut prædicatum latius tribuere non
 dubitamus) non determinate completa,
 sed indeterminate, a finita & infinita,
 completa & incompleta, abstracta, quæ
 nihil est aliud, quam ens per se subsi-
 stens, quatenus nimirum τὸ inhaerere
 seu subjective esse in alio, e diametro op-
 ponitur τὸ subsistere. (β) *Strictiorem*,
 quæ format *immaterialitas*, qui conceptus
 in nostra definitione manet communis:
 habet enim quædam, quæ spiritibus, cum
 increato, tum creatis, καὶ ἀναλογίαν com-
 munita sunt: unde spiritus (puta in genere)
 recte describitur, quod sit *substantia ra-*

sione essentia & existentia immaterialis.
 Ne autē *terminus negativus* quēpiam heic
 offendat, nobis interservire potest distin-
 ctio inter *docem*, & *rem voce indigitatam*,
 quā illorum explosam volumus senten-
 tiam, qui id ajunt *immateriale*, quod
 productionis caret materia: hoc enim
 quis non videt esse *σιδηρόξυλον*, cum hoc
 modo primum *χάος*, imo Cœlum &
 terra essent immaterialia. Conceptus i-
 gitur hic, non per *negationem producti-*
onis ex materia, sed per *remotionem o-*
mnis materiae & formæ physicae, seu quod
 forte magis placet, per *remotionem*
constitutionis, quam a spiritu tam ra-
 tione essentia quam ratione existentia
 exulare dicimus, explicandus est: il-
 lum enim negative perverse exponi,
 vel inde patet, quod spiritus in oppo-
 sitione ad corpus multis, quarum il-
 le immunis, obnoxium imperfectioni-
 bus, summam obtinet perfectionem.
 Solet autem non insulse adhiberi distin-
 ctio inter *materiatum in fieri*, & *in factum esse*,
 non ex illo, sed ex hoc, adæquate deno-
 mina-

minatur, materiatum unde spiritus a Scheiblero recte definitur, quod sit *substantia materiae expers, vel quae intrinsece ex nulla componitur materia*, quæ modo dictis consonant. Per hunc igitur conceptum intellectus noster, spiritum, a corpore immediate opposito, distingui cognoscit, licet eundem in esse suo juxta ultimam differentiam non æque apprehendat, qua de re supra Th. I. Conceptus autem, *substantie* de quo paulo ante, & *immaterialis*, de quo jam, spiritui increato & creatis tribuntur, non (a) *univoce*; quia essentiae ratio in DEO & creaturis non est eadem; univoci autem natura est, ut ἰσως de suis prædicetur speciebus: nec (b) *equivoce*; quia talibus in generibus nihil præter nomen commune: sed (c) *ἀναλόγως*; cum conceptus ejusmodi, qui de DEO prædicantur & creaturis, illi eminentissimo, his inferiori attribuuntur modo. Conf. Th. II. Ex hoc igitur conceptu, puta immaterialitatis, tanquam ex fonte, reliqui spiritus in communi conceptus profiunt & prædicata, de quibus

bus infra Th. V. fufius paulo dicetur.
 §. 2, *Differt Spiritus creatus ab increato quoad terminū in data definitione strictiffimū, voce dependentia designatū; ut enim Spiritus creati ab accidente & corpore immediate oppositis, differentiam constituunt voces substantia & immaterialis, in quibus cum spiritu convenit increato, ita ejus ab hoc differentiam dat vox dependentia.* Sicut vero Substantia infinita caret finibus. (α) *Essentia* (puta *negative*, quæ nec habet nec habere potest fines) a parte ante & post, ut ita fari liceat, cum illi prorsus repugnet aliquando vel non fuisse, vel destrui: aliud enim adhuc requireretur a quo olim vel fuisset vel corrumpetur, cum nihil positive sit causa sui ipsius, & corruptio præsumetur fieri a valentiori: imo omne ens appetit conservationem sui. (β) *Perfectionis*: ut enim essentia infinita, ita & perfectio. (γ) *Virtutis & operationis*; qualis enim est modus essendi, talis & operandi. (δ) *Durationis*; quoniã est æterna. & has ob rationes est independens. sic Substantia finita, essentia, per-

fe-

fectionis & operationis circumclusa limitibus, est dependens: unde *Scharffius*, creaturam dicere independentem, est non creaturam dicere, eo quod dependentia in ratione essentiali creaturarum includatur.

§. 3. Intelligitur autem heic dependentia, non (a) *Subjectiva*, qua adjunctum a suo dependet subiecto: nec (b) *Objectiva*, qua aliquid a suo dependet objecto: necq; (c) *Fundamentalis* seu relativa, qua relationes a suo dependent fundamento proximo seu termino: sed *Effectiva*. Vocis hujus plures acceptiones vid. apud *And. From. Syn. Met. c. 12, p. 258.* & *Kil. Rudr. Inst. Met. Sect. 3. c. 3.* Alii quatuor præcipuos dependentiæ tradunt modos. 1. *In essendo a priori seu effective.* 2. *In annihilando & conservando*, qui fluit ex primo; cum enim omnis creatura a DEO sit facta ex nihilo, sequitur eam ab eodem in nihilum posse redigi; quod enim seipsum efficere non potest, id seipsum conservare nequit, adeoque ad nutum independentis, omnis creatura vel definit vel permanet. 3. *In operando*: quia

modus operandi sequitur modum essen-
 di, unde naturales suos actus non exle-
 quitur *causa secunda*, sine concursu *prime*.
 4. In *recipiēdo*, sive pro potentia obedi-
 entiali, quomodo ignis non potuit urere
 Dan. 3. Hos dependentiæ modos, haud
 incongrue ad spiritum creatum adplica-
 veris. Dispaletcit hinc omnes Spiritus
 creati proprietates esse finitas & limi-
 tatas, sive eæ respiciant ejus *essentiam*, ut
 simplicitas, immortalitas &c., sive ejus
notes, ut sapiētia & sãctitas, sive sint *internæ*,
 ut intellectus, & voluntas, sive *externæ*,
 ut potentia &c, quas singulas cum nunc
 persequi non sinat brevitatis, remittimus
 Ben. Lect. ad Joh. Alstedii Encycl. l. 12.
 Pneum. part. 2. c. 4. & 5: item D. Joh. Ge-
 zeli Enc. c. 2. & 3.

THES. IV.

§. I.

Quoniam Angeli & animæ hominis
 separatae, quos sub nomine *Spiritus*
Creati intelligimus, in supra expositis
 terminis, elucet *convenientia*, quorū ulti-
 mus

mus, videlicet de p̄dentia, utriusq; *genus* est *proximum*, dū seorsim describuntur, respectu licet spiritus increati sit *differētis*: calamum j̄a promovemus ad utriusq; conceptum differentialem, quem nobis sistunt voces *completum* & *incompletum*. Sumitur autem *completum* 1. *participialiter*, ut vox passiva respectum implicans ad agens: quomodo *completum* idem est, ac ab alio, in esse suo completo, causaliter esse constitutum, sive a causa extrinseca efficiente & fine, sive intrinseca materia & forma: quam significationem hic non agnoscimus; sic enim DEUS qui est ens ab om̄i causa independēs, excluderetur. 2. *Nominaliter*, pro eo, quod essentiam habet in se terminatam, adq; alterius intrinsecum complementum non ordinatam, ut angelus, quam acceptionem facimus nostram. Hinc vi contrariorum, illud *nominaliter* dicimus *incompletum*, quod essentiam ad alterius intrinsecam perfectionem natura sua ordinatam habet, ut anima separata. Sic Form: in Met: C: 2. *incompletum* definit,

quod non habet essentiam in se terminatam, sed, per se ordinatur ad alterius perfectionem. Dividitur autem completū & incompletum a nonnullis in *Physicum*, sensu latiori terminum ampliando, & *Metaphysicum*: prius est, completū, quod a parte rei habet esse suum totale, & ad aliud non ordinatum, ut angelus, homo &c. incompletum vero, quod a parte rei ad essentiam & perfectionem alterius est ordinatum, ut anima rationalis: *posterius* autem, completum est, quod per intellectum nostrum sub ratione totius universalis ita concipitur, ut species: genus vero & differentia ad ejus constitutionem ut partes. Secundum hanc utriusque acceptionem, non inepte dixeris angelum substantiam *physice completam*, animam vero rationalem *incompletam*; cum completum *physicum* nuncupetur id, non quod materia & forma constat *physica*, sed quod re ipsa absque intellectus operatione existit; contraque

incompletum, quod ex sua natura & in se non habet, quicquid ad substantiam completam requiritur. Nos arbitramur tutius dici angelum substantiam *metaphysice* completam & animam rationalem incompletam; non in illo sensu, quo modo explicatum erat completum metaphysicum, sic enim involvit quoque completum *logicum*; sed prout illud dicitur completum, quod quicquid ad essentialis perfectionem pertinet, habet, nec ad alterius constitutionem est ordinatum, ne completum physicum proprie tale de sua deturbemus sede.

§. 2. Pluribus entis in completum & in incompletum divisionibus omissis, breviter dicimus, animam hominis in statu separato manere substantiam incompletam: non quod hæc ratio incompleti dependeat saltim a nostro concipiendi modo, vel extrinseco respectu; sed a reali, naturali & intrinseca sua constitutione, & ad aliud complendum destinatione. Unde in statu separato ad corpus, cui

ante erat unita, informandum pro-
 pender; non enim quod actu non com-
 plet esse alterius, sed quod neque *actu*
 neque *potentia* ad aliud terminatur com-
 plendum, ratione excidit incompleti.
 Exempli vero, quod quidam a partibus
 deducunt similaribus, nulla est pari-
 tas: illæ enim post separationem desi-
 nunt esse entia incompleta, habentq; ra-
 tionem totius, qua in statu carebant
 unito; anima vero aptitudine & ordina-
 tione naturali semper gaudet ratione
 partis, licet actu, neque pars, neque
 forma, in statu separato dicenda sit.

THES. V.

§. I.

Sicut Spiritus creatus, cum increato,
 in voce *immaterialitatis*, convenit, &
 ab eodem in voce *dependentie* differt; ita
 versa vice, in *hac*, cum *corpore naturali*
 convenit, & ab eodem in *illa* differt. (N)
 Conveniunt Spiritus creatus & corpus
 naturale in hoc, quod sint res creatæ &
 dependentes: conf. Th. III. convenien-
 tia

tia autem utriusque ex principiis e-
 ruenda & affectionibus communibus.
Principia quod attinet, de *externis*, causa
 scilicet efficiente & fine, res est clara,
Dominus enim univ[er]sa propter semet-
ipsum operatus est, Prov. XVI. 4. conf.
 Col. I. 16. Quod autem *principia* spe-
 ctat *interna*, quæ *Physicis* sunt mate-
 ria & forma, ea *Spiritum creatum*
 non habere certum est, & in Th. III
 evictum: eorum tamen vicem in spi-
 ritu creato, ejus naturam & quiddi-
 tatem, quæ in hoc consistit, quod sit sub-
 stantia finita & spiritualis, sustinere, ni-
 hil vetat dicere: unde a nonnullis spiri-
 tui creato tribuitur materia & forma
analogica, quorum priorem non absurde
 dixeris *potentiam*, *genus*, & *to ens*, poste-
 riorem vero *actum*, *differentiam*, & *essen-*
tiam, ex quibus compositus dicitur, jux-
 ta communem *Philosophorum* calculū:
Omne definitum est compositum. Quod spi-
 ritus creatus, & corpus naturale, certis
 in quibusdam *affectionibus* convenient

vel inde patet, quod illius, non aliter ac hujus essentiae perfectio suis circumscripta est limitibus. (2) *Differunt* in voce *immat.* Non ignoro differentiam spiritus & corporis, omnibus, qui tantillum literis tribuerunt temporis, esse notissimam: non tamen ideo, licet illam hoc loco sicco praeterire pede. Vox *immaterialis*, in supra data definitione, adhibita, id nobis expediet negotii, quae cum ponit spiritualitatem, removet simul omnes corporis proprietates.

§. 2 Redendum ad ea, quae supra de conceptu immaterialitatis dixi, scilicet proprietates spiritus in genere ex immaterialitate, tamquam communi fluere fonte. *Sicut aeterna per temporalia*, ut Scheibleri verba faciam mea, *ita immaterialia per materiale cognoscimus*, per remotionem nempe rerum materialium affectionum. Removenda igitur a spirituali substantia, primum adaequata materiae proprietas, *quantitas*, unde sequetur spiritum non esse

esse alicubi *circumscriptive*, sive in loco physico; licet spiritus creatus per substantiæ illocalem adpropinquationem *definitive* & impartibiliter certo adsit π̄s. Ex *illocalitate* sequitur *immobilitas* Physica, qua omnis spiritui denegatur motus physicus, qui modum per circumscriptiōem adessendi prælupponit, imo de spiritu in genere loquendo, non est ullus motus ei tribuendus; cum DEUS ob immensitatem essentiæ, prorsus sit immobilis: spiritus autem creatus, de quo potissimum, heic nobis est res, movere se dicitur, quando π̄s uno relicto, sine successione, in instanti, se in aliud convertit, *non secus ac lumen in momento transit aëra*, dicente B. Doct: Joh: Gezelio, idem de reliquis spiritus proprietatibus esto iudicium: ob *immaterialitatem* enim dicitur *simplex*, *incorruptibilis*, *indivisibilis* &c. de hisce & aliis spiritus attributis videantur Doct. Joh: Gezelius & Mejerus in Pneum:

THES. VI.

§. 1.

Dictum fuit modo, spiritum etiam creatum, ob immaterialitatem (ab intra puta) ἀφθαρτον: unde animam post separationem a corpore, superstitem esse, sequitur, quia hæc, non minus quam angeli, per Creatoris gratiam, gaudet ἀφθαρσία. Sed cum *actiones sint suppositorum*, juxta canonem logicum, & animæ certi quidam actus in statu separato non denegandi; suboritur quæstio, num anima separata, æque ac angeli, certum quoddam sit suppositum? Nodus hic ex definitione suppositi facili solvitur negotio: sic autem definit Rudraufius: *suppositum est substantia completa, incommunicabiliter subsistens*. ubi videmus excludi 1. *accidentia*, quis enim illud diceret suppositum, quod per se subsistere nequit? 2. *Substantias incompletas*, quare anima nostra, quæ in sta-

tu separato retinet esse incompletum sibi nature, non potest esse suppositum: licet igitur animæ rationali in statu separato propriam subsistentiam, ut substantiæ, concedamus, quia per se operatur independenter ab omni subiecto, quod non nisi rei per se subsistenti convenit; non tamen habet subsistentiam *suppositalem* seu *suppositi*, quæ est ultimus nature substantialis completæ terminus, vocibus *incommunicabiliter subsistens* significatus, ubi innuitur, suppositum neq; actu neq; aptitudine, ab alio dependere. Consistit vero suppositi creati *ratio formalis*, in negatione duplicis dependentiæ, *actualis* nempe & *aptitudinalis*: unde liquet, animam separatam non esse suppositum. E. g. animæ Lazari negatur quidem actualis ad corpus dependentia, non tamen aptitudinalis; quia natura sua ad corpus uniendum inclinatur: hinc quamvis actu non sit forma, tamen non destituitur naturali sua, ad corpus vel compositum, in quo incompleti

entis elucet ratio, ordinatione. Non dif-
 fitemur animam, in statu separato vices
 suppositi, tam in essendo, quam in ope-
 rando, tenere, rationemque entis com-
 pleti imitari: non tamen ideo est sup-
 positum, cum sit substantia incompleta,
 nisi forte dicere velis naturam ejus eo
 in statu immutari, novamque ei accede-
 re entitatem: quod esset entia præter ne-
 cessitatem multiplicare. Illud igitur ve-
 rum manet, animam hominis in statu
 separato non esse suppositum, multoque
 minus personam; cum ad hanc, plus-
 quam ad illud, requiritur, imo nec sub-
 stantiam prædicamentalem; cum entia
 incompleta, non nisi reductive, in præ-
 dicamentis sint, quod docemur
 ex Logicis.

DEUS nos semper suo regat Spi-
 ritu! Cui Laus & Gloria
 sempiterna!

